
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:6

Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015: 23. Motionärerna vill att kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt tillkänna ge att Svenska kyrkan stöder Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025. Utskottet anser i likhet med motionärerna att användningen av tobak är ett allvarligt hot mot folkhälsan. Att Svenska kyrkan stöder visionen Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 är ett sätt att driva på utvecklingen mot ett rökfritt samhälle. Utskottet betonar dock att det inte handlar om att skuldbelägga människor som röker utan stötta initiativ som underlättar för människor som själva vill sluta röka samtidigt som påverkansarbete sker om reglering och beskattning av tobaksvaror. Utskottet föreslår kyrkomötet att bifalla motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2015:23.

Motionens förslag

Motion 2015:23 av Olle Burell och Wanja Lundby-Wedin, Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på lämpligt sätt tillkännage att Svenska kyrkan stöder Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025.

Bakgrund

I Sverige används tobak varje dag av ca en miljon människor och varje år börjar 16 000 nya att röka. Folkhälsoinstitutet (FHI) gör undersökningar för att ta reda på hur utvecklingen ser ut i Sverige när det kommer till tobaksfrågan. Den undersökning som FHI publicerade i slutet av 2011 visar på hur utvecklingen av ungas rökvanor ser ut idag. Där har det konstaterats att rökningen i Sverige ökar bland den yngre målgruppen. Den största ökningen har de sett bland unga tjejer. De siffror som kommit fram ur undersökningen är att det är 16 procent av tjejerna och 13 procent av killarna i årskurs nio som röker.

I Sverige dör 6 400 personer i förtid varje år till följd av rökning. Studier har även visat att rökning är orsaken till 25 procent av alla cancerfall. Av passiv rökning avlider ca 200 personer om året, det är fler än de som dör av trafikolyckor under samma period. Totalt sett kostar rökningen i Sverige samhället 30 miljarder kronor varje år.

Som det framgår i motionen antog Världshälsoorganisationen WHO 2003 världens första folkhälsokonvention, WHO:s ramkonvention om tobakskontroll. Den syftar till att minska den tobaksrelaterade sjukligheten och dödligheten, men också till att minska tobakens samhälls- och miljöpåverkan. Sverige anslöt sig till konventionen 2005. Strategier med tobakspolitiska planer kopplade till slutdatum kallas internationellt för Tobacco Endgame. Det finns idag en motsvarande viljeinriktning från Svenska regeringens sida men inga formella beslut.

I Sverige har nära 80 organisationer ställt sig bakom initiativet Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 med visionen att sätta ett slutdatum för rökning i Sverige och göra en plan för hur målet ska nås. I Sverige leds arbetet av Tobaksfakta som tillsammans med en styrgrupp med representanter för de medverkande organisationer. Det behöver inte innebära någon kostnad för att ställa sig bakom initiativet mer än kostnader för det arbete varje organisation själv väljer att göra själva eller tillsammans med andra.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bifalla motion 2015:23.

Utskottet delar motionärernas åsikt om att användningen av tobak är ett allvarligt hot mot folkhälsan. Utskottet konstaterar att samhället har tagit stora steg i ansträngningen att minska rökningen men att det är en bit kvar till ett helt rökfritt samhälle. Att Svenska kyrkan ställer sig bakom en vision som Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 är ett sätt att driva på en sådan utveckling. Utskottet betonar dock att det inte handlar om att skuldbelägga människor som röker utan stötta initiativ som underlättar för människor som själva vill sluta röka samtidigt som påverkansarbete sker om reglering och beskattning av tobaksvaror. Utskottet föreslår kyrkomötet att bifalla motionen.

Uppsala den 25 september 2015

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Mattias Nihlgård, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Marie Nielsén, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Kekke Paulsson, Niklas Grahn, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Stig Eriksson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sara Waldenfors, Katarina Glas, Monica Lindell Rylén, Stefan Grundberg, Camilla Persson, Evy Annér, Nasrin Sjögren, Elisabeth Sandberg Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Stig Eriksson, Anders Ahl, Karin Janfalk och Styrbjörn Granquist.

Biskoparna Fredrik Modéus och Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Vi reserverar oss mot utskottets beslut att bifalla motion 2015:23.

Att börja uttala Svenska kyrkans stöd för diverse, i och för sig lovvärda, ideella organisationer och kampanjer utan någon egentlig bäring på Svenska kyrkans grundläggande uppdrag, är en problematisk princip. Ett sådant förfarande riskerar att leda till att Svenska kyrkan kommer behöva uttala sitt stöd för en mängd organisationer och initiativ. Det innebär också en svårighet i hur det ska uppfattas när vi inte tagit ställning i någon fråga eller ställt oss bakom någon organisation?

Vi anser att det i denna fråga dessutom är det egna ansvaret och omdömet som ifrågasätts.

Det är vidare i motion och recit oklart om vad detta stöd innebär samt vilka eventuella kostnader som är förenade med detta beslut.

Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström och Stig Eriksson

Särskild mening

Att börja uttala Svenska kyrkans stöd för diverse, i och för sig lovvärda, ideella organisationer och kampanjer utan någon egentlig bäring på Svenska kyrkans grundläggande uppdrag, är en problematisk princip. Ett sådant förfarande riskerar att leda till att Svenska kyrkan kommer behöva uttala sitt stöd för en mängd organisationer och initiativ. Det innebär också en svårighet i hur det ska uppfattas när vi inte tagit ställning i någon fråga eller ställt oss bakom någon organisation?

Vi anser att det i denna fråga dessutom är det egna ansvaret och omdömet som ifrågasätts.

Det är vidare i motion och recit oklart om vad detta stöd innebär samt vilka eventuella kostnader som är förenade med detta beslut.

Vi anser därför att motion 2015:23 ska avslås.

Ulla Littgren, Jerker Schmidt och Elisabeth Sandberg Kullenberg